Donderdag 12 September 1946 DAGBLAD 63ste Jaargang No. 4908

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

Hoofdredacteur Dr. Joh Hartog.. Tel. 1858; P. bus 80 Willemstad Red.-adres Conscientiessteeg 27

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Palestijnse Conferentie:

Arabieren tegen onafhankelijke politieke status voor de Joden

George van Hellas vraagt herstel van eenheid.

Joegoslavie wil ook Gorizia naasten

Faris Bey El Khouri, Voorzitter van de Syrische Kamer van Afgevaardigden, verklaarde op de Palestijnse Conferentie te Londen, dat het Joodse vraagstuk van wereldbelang is en de oplossing niet alleen in Palestina gezocht moet worden.

Intussen stellen autoriteiten van het Joodse Agentschap een antwoord samen op de laatste nota van de Britse regering waarin de organisatie ervan beschuldigd wordt de zorg van de Europese Jodenheid te veronachtzamen.

Ingelichte personen zeggen, dat het antwoord de nadruk legt op de bedoeling van het Joodse Agentschap om slechts de quaestie van een Joodse staat met Groot Britanië op te nemen. Men wijst erop, dat de Joodse leiders van plan zijn zich in Londen gereed te houden voor eventuele informele besprekingen met de regering als voorloper van een volledige Joodse deelneming aan de conferentie.

Faris Bey verklaarde: „Het Joodse vraagstuk als zodanig is van wereld belang en vereist daarom een oplossing door de wereld. Palestina heeft niets te maken met dit vraagstuk en evenmin kan de oplossing gevonden worden in Palestina". Hij was het eens met Attlee, dat het niet onmogelijk is het vraagstuk op te lossen, doch voegde eraan toe: „De natuurlijke oplossing welke door het gezond verstand voorgeschreven wordt is dat de rechten van het volk van Palestina om veilig in het land te leven en zijn lot op dezelfde wijze te bepalen als andere volken, worden erkend; en dat de toepassing van de gebruikelijke democratische beginselen niet worden ontzegd aan het volk van Palestina.

Verklarende dat de Arabieren elke poging van economische samenwerking met Groot Britannië zullen verwelkomen, voegde Faris Bey daaraan toe:

„Doch wij zijn vast van oordeel, dat geen enkele dergelijke samenwerking, hoe uitgebreid ook, concrete resultaten zal opleveren indien enige erkenning van een onafhankelijke politieke status wordt toegekend aan de Joden in Palestina. Waarover wij ons zorgen maken is dat de verlangens der Arabische staten worden erkend en dat geen deel van Palestina moet worden afgesneden om een of andere staat te maken voor en groepe immigranten van diverse nationaliteit. Palestina is sinds lang gezocht als een instrument ter verwezenlijking van de dromen en ambities van de politieke Zionisten. Alzo is een zware last gelegd op zijn schouders en heeft men het een politiek opgedrongen welke schijnt voor te schrijven dat zijn volk met geweld uit eigen land moet worden geroeid opdat een ander volk zijn plaats inneme".

Faris klaagde over de gewelddaden waaraan de inwoners van het Heilig Land voortdurend zijn blootgesteld en gaf uiting aan de vrees dat de voortdurende wetteloosheid het volk zou dwingen om zijn verdediging in eigen handen te nemen".

Het Arabische antwoord werd in het Engels voorgedragen aan de verzameling van Arabieren die zeven landen van het Midden-Oosten vertegenwoordigen en de Britse delegatie (Londen,

PROCLAMATIE VAN GRIEKSEN VORST.

De Griekse Koning George heeft in een procamatie tot het Griekse volk verklaard, dat de vrede van de wereld afhankelijk is van het vermogen om de nationale eenheid te herstellen. Voorts zeide George, dat he altijd zijn mening is geweest, dat de taak van de kroon is om de belangen van het land boven alles te dienen „en mijn grootste trots is het dat het op mij viel om het land te leiden door de beproevingen van de laatste jaren, opdat het trots kan zijn van de rol welke het gespeeld heeft" (Londen, (AP) 11.9).

DE VREDES-CONFERENTIE.

Het probleem van Gorizia.

In commissie-verband is men begonnen met de overweging van twee belangrijke vraagstukken: de quaestie van Gorizia en het Australische voorstel om een wereldrechtbank van menselijke rechten te stichten teneinde de fundamentele vrijheden te garanderen.

A. Bebler van Joegoslavië legde uit waarom Joegoslavië het bezit moet krijgen over Gorizia en beweerde daarbij dat Joegoslavië historische en ethnische rechten kan laten gelden.

De Tsjechische afgevaardigde vroeg om een subcommissie van negen leden samen te stellen teneinde de quaestie van Gorizia te bestuderen.

Over het Australische voorstel werd practisch afwijzend beslist door de juridische commissie, welke met 14 tegen 2 — alleen Autralië en Nieuw Zeeland stemden voor — stemde dat de quaestie eigenlijk thuishoort bij de Verenigde Naties en niet op de vredesconferentie.

Italië wenst plebisciet in Venezia Giulia.

Intussen werd de eis voor het houden van een plebisciet in Venezia Giulia, teneinde de grens tussen Joegoslavië en Italië vast te stellen, aan het Italiaanse Politieke en Territoriale Comité voorgelegd door Ivanoe Bonomi, hoofd van de Italiaanse afvaardiging. Bonomi voerde aan, dat de wil van het volk in de betwiste zone gehoord moet worden en dat dit democratische middel te verkiezen is boven alle andere om zulk een territoriaal conflict op te lossen.

Roemenië's krijgsmacht

De Militaire Commissie heeft eengezind artikel 11 van het verdrag voor Roemenië aangenomen. Dit artikel voorziet in een Roemeense krijgsmacht met een leger van 120.000 man, een luchtverdediging van 500 man, een marine van 15.000 ton en 5000 man en een luchtmacht van 8000 man en 150 vliegtuigen. Ook werden enkele andere artikelen omtrent de te gebruiken wapenen aangenomen.

Milde houding van de V.S. t.a.v. Italië.

De Verenigde Staten hebben alle eisen van schadeloosstelling van Italië laten varen om wille van de internationale stabiliteit. Doch men gaf duidelijk te kennen, dat de Verenigde Staten niet van plan zijn Italië te blijven helpen met allerlei dingen, indien deze hulp van de andere kant wegstroomt in schadevergoedingen aan andere landen.

Volgens den Noordamerikaansen woordvoerder kan van de oorlogskosten der Verenigde Staten ten bedrage van meer dan 335 milliard dollar ongeveer 20 milliard worden toegeschreven aan de Italiaanse campagne.

Sedert het einde van de oorlog heben de Verenigde Staten bovendien voor meer dan een milliard dollar aan goederen op crediet aan Italië geleverd teneinde zijn economie weer op gang te brengen. Bovendien hebben de kosten van de bezetting reeds meer dan honderd millioen dollar bedragen en kon men de terugbetaling daarvan ook hebben opgeëist (Parijs, (AP) 11.9).

DE STAKINGEN IN DE V.S.

De stakende zeevaartbonden van de AFL zijn overeengekomen om de sleepboten in de haven van New York toe te staan voedsel, brandstoffen en andere vitale benodigdheden te slepen (over de Hudson-rivier) voor de 7½ millioen inwoners van de stad, die thans gekweld worden door twee grote stakingen — van de zeelieden en de vrachtauto-bestuurders.

BURGEMEESTER O'DWYER
Is druk in de weer.

Burgemeester O'Dwyer, die optrad om een verlamming van het industriële leven in de stad te voorkomen, wist de belofte los te krijgen van de zeevaartbonden om de benodigde voorraden aan te voeren voor de stad, waar de voorraden penicillin en andere essentiële ingrediënten voor de vervaardiging van medicijnen reeds opraken. De burgemeester deed ook een beroep op Daniel Tobin, Voorzitter van de Internationale Voerliedenbond, om de beheersing van de plaatselijke bond van vrachtauto-bestuurders over te nemen op grond dat communistische elementen de pogingen verhinderen om de staking bij te leggen. Zijn verzoek volgde op een embargo op alle goederen die naar de stad vervoerd moesten worden door de Railway Express Company, omdat de stakende vrachtauto-bestuurders geweigerd hadden de goederen over te nemen bij de eindstations.

O'Dywer telegrafeerde aan de Loonstabilisatieraad welke te Washington vergadert om de order in te trekken waardoor de loonopslag, die verkregen werd in onderhandelingen tussen de zeeliedenbond en de scheepseigenaren, werd geweigerd. Het Congress of Federal Organizations en andere bonden drongen evenwel om zelf stakingen uit te roepen mits zij ook de voorrechten krijgen die de AFL zocht weten los te krijgen. De beide stakingen heben reeds de sluiting van verschillende zaken in New York veroorzaakt. Verschillende de kranten verschijnen in gesloten formaat wegens papiergebrek en de kans bestaat dat zij zelfs zullen ophouden te verschijnen (New York, (AP) 11.9).

„COMMUNISME IN ACTIE".

Izvestia's kroniekschrijver R. Moran deed een aanval op het documentaire boek „Communisme in actie", dat op 1 September werd uitgegeven in opdracht van het Noordamerikaanse Congres. De kroniekschrijver zeide, dat deze uitgave is samengesteld uit „lasterlijke geschriften van allerlei anti-Sovjet lasteraars" die de Noordamerikaanse boekenmarkt hebben volgestort met „boosaardige publicaties".

De schrijver beweerde, dat de Dag van de Arbeid werd uitgekozen voor de uitgave teneinde de aandacht der Amerikanen af te leiden van de „omringende werkelijkheid". Moran besloot, dat het rapport „voor de gehele wereld en het Noordamerikaanse volk staat in een [illegible]" (Moskou, (AP) 11.9).

VREEMDE RAKET BOVEN DENEMARKEN.

Verschillende inwoners van Kopenhagen zeiden, dat zij tijdens de nacht een vreemde raket in Noordoostelijke richting over Kopenhagen zagen vliegen. Zij zeiden, dat het ding zich geluidloos voortbewoog op een hoogte van ongeveer 3000 voet en een helder licht gaf (Kopenhagen, (AP) 11.9).

MEVROUW EISENHOWER OVERLEDEN.

Mevrouw Eisenhower, de moeder van Generaal Eisenhower, is overleden (Abeline, Kansas, (AP) 11.9).

het nieuws van vandaag

De Arabische leiders hebben aan de Britse regering te kennen gegeven op de Palestijnse Conferentie, dat zij tegen een „onafhankelijke politieke status" voor de Joden in Palestina zijn. Faris Bey El Khoury die als eerste spreker voor de Arabieren optrad, gaf een duidelijke uiteenzetting van hun standpunt, dat wel zal stroken met dat van de Palestijnse Arabieren, die zich evenmin als de Joden verwaardigen de conferentie bij te wonen.

Faris Bey El Khoury zeide dan, dat „immigranten van diverse nationaliteit" niet zomaar in Palestina een aparte staat kunnen vormen. Hij laakte voorts de terreurdaden der Joden en dreigde, dat het volk (waarmede hij blijkbaar bedoelde de Palestijnse Arabieren) zich gewapenderhand zal verdedigen indien zij veiligheid niet op andere wijze geganrandeerd kan worden.

Het Joodse probleem beschreef hij als een wereldvraagstuk waarvan de oplossing niet in Palestina gezocht moet worden. De enige aanvaardbare regeling volgens hem is om Palestina onafhankelijk te schenken ‚onder democratische beginselen", zich wel ervan bewust zijnde, dat het land een Arabische meerderheid heeft.

Intussen schijnt het Joodse Agentschap een antwoord voor te bereiden op de Britse nota, waarin deze organisatie ervan beschuldigd wordt het lot van de Europese Jodenheid te veronachtzamen. Men kan verwachten, dat van Joodse zijde gewezen zal worden op het Britse verlangen om de Arabische landen te vriend te houden, aangezien deze zich anders tot de Sovjet-Unie zouden keren.

Naast het Palestijnse vraagstuk wordt de wereld nog steeds bezig gehouden met het Italiaans-Joegoslavisch dispuut om Venezia Giulia. Op de Parijse vredesconferentie heeft Joegoslavië thans de eis gesteld om ook de stad Gorizia te naasten. Van de andere kant stelde Italië's Bonomi voor om in het gebied een plebisciet te doen houden over de vraag waar de grens tussen de beide landen moet komen te liggen.

Ook de Verenigde Staten hebben thans de schadevergoeding van Italië kwijtgescholden. De Noordamerikaanse afgevaardigde wees erop, dat sedert de bevrijding de Verenigde Staten voor meer dan een milliard dollar steun hebben gegeven aan Italië en men niet wenst, dat verdere steun uiteindelijk terecht zal komen bij andere landen.

ONTKENNING.

Een Anatolische nieuwsagentschap ontkende officieel de persberichten als zouden twee Turkse vliegtuigen verloren zijn gegaan boven de Oostelijke grens met Rusland (Istanbul, (AP) 11.9).

SOVJET - AMABASSADEUR ONTVANGT.

De Sovjet-Ambassadeur in Nederland, Valkhov, heeft Maandagavond een receptie gehouden in de Ambassade (Den Haag, Aneta, 10.9).

DE KOLENPRODUCTIE.

Het Centraal Bureau voor Statistieken deelde Dinsdag mede dat de Nederlandse kolenproductie gedurende de maand Augustus 656.646 metrieke ton bedroeg tegenover in Juli 764.699. De vermindering der kolenproductie wordt toegeschreven aan de vrije dag die de arbeiders op 15 Augustus hadden. In Augustus is 320.000 ton kolen ingevoerd tegenover 406.000 in de maand Juli (Amsterdam, Aneta, 10.9).

EERSTE SCHIP.

Het Noorse tankschip „Norseking" kwam Dinsdag te Vlissingen aan met 8.000 ton Cubaanse melassen, die gebruikt worden voor veevoeder en de distilleerderijen. Dit is het eerste schip met melasse dat sedert de bevrijding Vlissingen aandoet (Vlissingen, Aneta, 10.9).

RUSSISCH ORTHODOXE KERK TE DEN HAAG.

De Russisch Orthodoxe Kerk te 's-Gravenhage, nog een overblijfsel van Koningin Anna Paulowna, eenmaal schatrijk maar sedert de bolsjewistische revolutie erg verarmd, mag zich thans in groeiende belangstelling verheugen. De pastoor van de parochie van St. Maria Magdalena, zoals het Orthodoxe kerspel van Den Haag heet, staat thans voor het eerst sedert de revolutie weer in rechtstreeks contact met het Russisch Patriarchaat te Moskou. De kerk groeit: de laatste tijd treden ettelijke Nederlanders toe tot de kerk.

NEDERLANDSE CONSUL TE JERUZALEM OOK GEPAKT.

De correspondent van de Daily Herald meldde, dat tengevolge van enige misverstanden de Nederlandse vice-consul te Jeruzalem door Britse soldaten is aangehouden en enige tijd in een cel heeft doorgebracht.

PROVINCIAAL KAPITTEL DER DUITSE JEZUIETEN IN RUSSISCHE BEZETTINGS-ZONE.

Duitse Jezuïeten te Rome ontvingen een circulaire vermeldend dat er te Berlijn, in St. Clemens, een Provinciaal Kapittel zou worden gehouden. Dit was een verassing, want men meende dat de huidige omstandigheden dit onmogelijk zouden maken, aangezien de Jezuïeten — Provincie van Oost-Duitsland — het grootste deel van de Russische bezettingszone van Duitsland omvat, zowel als vroegere Duitse gebieden door de Sovjets (Oost-Pruisen) en Polen (Silezië, Pommeren, enz.) geannexeerd. Het feit dat de Provinciaal van Berlijn het Provinciaal Kapittel bijeengeroepen heeft, toont aan, dat de toestanden in deze streek voldoende gestabiliseerd zijn om het mogelijk te maken voor afgevaardigden uit de verschillende delen van dit gewest, het bij te wonen.

Ondanks de zeer gewijzigde toestanden in Oost-Duitsland schijnen veel Jezuïeten op hun post te zijn gebleven. In de stad Berlijn werken verscheidene bekende Paters, waaronder P. Paul Rondholz S.J., samen met Dominicanen, wereldgeestelijken en leken in het werk van opvoering voor Katholieke volwassenen (Katholisches Bildungswerk) dat zeer veel bijdraagt tot de heropvoeding en heroriëntering van Duitsland).

De Bestuursorganisatie van Indonesië

In tegenstelling tot een zelfbewuster volk als Frankrijk, dat er niet aan dacht eigen dracht te vervangen door die van Engeland, hebben de Nederlandse overheden het onnederlandse gebruik overgenomen om behalve hun dracht naar vreemde snit te snijden, ook allerlei onbegrijpelijke en niet te onthouden afkortingen in te voenen. Men spreekt van een Nica-gulden (die nergens dan in Indië verzilverd wordt), waarbij Nica voor het Engelse Netherlands Indies Civil Administration staat. Tot op Curaçao toe hadden we immers een Cafac en wie het geloven wilde was in de veronderstelling dat zulk een uitdrukking gemakkelijk was.

Bij de administratieve indeling van het onder geallieerd toezicht (controle zegt men tegenwoordig wel, als werden er kaartjes geknipt) staande gedeelte van Oost-Indië heeft men in hoofdzaak de oude bestuursindeling gevolgd.

Waar vroeger evenwel een gewone en begrijpelijke gouverneurszetel was, zit nu een Chief Conica dan wel een Chief Co-Amacab. Op de vroegere residentie-plaatsen zitten dan Conica's of Amacabs.

Toch zijn er enkele administratieve veranderingen aangebracht, waardoor de betekenis van bepaalde gebieden duidelijker naar voren is gekomen.

Zo is de voormalige residentie Molukken verdeeld in een drietal Molukken, verdeeld in een drietal Conica-ressorten, waarvan Nieuw-Guinea er één is. De toegenomen betekenis van dit laatste ressort weerspiegelt zich dus in de vorm van een apart „Conicaschap" met Hollandia als hoofdplaats. Bovendien is de oude residentie Zuider- en Oosterafdeling van Borneo gesplitst in een tweetal apart Conica-schappen: de Oosterafdeling en de Zuiderafdeling, met Samarinda en Bandjermasin als hoofdplaatsen.

Het nieuwe bestuurscorps.

Drie Chief Co-Amacabs en één Chief Conica hebben de plaats ingenomen van de vroegere Gouverneurs. De Chief Conica zetelt te Makassar en zijn ressort omvat Borneo en de Grote Oost, verdeeld over een negental „Conicaschappen".

Het oude gewest Sumatra staat onder een Chief Co-Amacab te Medan, met een zestal Co-Amacabs op de voornaamste punten van het door de Geallieerden bezette gebied.

De Geallieerde invloedssfeer op Java staat onder twee Chief Co-Amacabs: één te Batavia met als ressort West- en Midden-Java (vier „Co-Amacabaschappen" omvattend) en één te Soerabaia, met onder zijn bestuur de Geallieerde gebieden in Oost-Java en op Bali en Lombok (verdeeld over drie Co-Amacabs).

Twee-en-twintig Conica's en Co-Amacabs zijn in de plaats van de vroegere residenten getreden en voeren het bestuur over de niet-Republikeinse gebieden van Indië. Een net van bestuursvestigingen heeft zich in de afgelopen maanden over grote gedeelten van Indië geweven en vooral in het Oostelijk gedeelte van de Archipel is er thans vrijwel geen vroegere bestuurspost meer, waar men niet opnieuw een functionnaris aantreft.

Bestuursambtenaren arriveerden reeds enkele weken na de Japanse capitulatie in de Grote Oost en namen, tezamen met de Geallieerde troepen, het bestuur van de Japanners over. Het werk van opbouw kón beginnen en is begonnen. Dikwijls geschiedde dit onder de grootste moeilijkheden op organisatorisch en materieel gebied; veelal langzaam en experimenterend zodat er ogenschijnlijk weinig van vooruitgang sprake leek. Doch waar het bestuur, in niet aflatende ijver, eenmaal zijn invloed effectief zou doen gelden, was er spoedig verbetering merkbaar. De welwillende houding der bevolking op Lombok en de terugkeer van geordende toestanden binnen het gepacificeerde gebied rond Batavia getuigen o.a. van de resultaten van gestage bestuursarbeid.

Degenen, die de „bemanning" vormen van het bestuursapparaat, zijn zowel Nederlanders als Indonesiërs. Er wordt met kracht naar gestreefd om die Indonesiërs, die qua opleiding en geschiktheid daarvoor in aanmerking komen, de functies van onderafdelingshoofd te laten vervullen. Dit kwam reeds tot uitvoering in Zuid-Molukken en Zuid-Celebes. In de afdeling Hoeloe Soengai (Zuid-Borneo) is practisch gesproken overal de functie van Hoofd Plaatselijk Bestuur overgedragen aan het voormalige Indonesische Districtsbestuur.

Waar Europese en Indonesische Bestuursambtenaren gelijksoortig werk verrichten, bezitten zij dezelfde Nica-rang en dezelfde inkomsten. Zo is de Sultan van Ternate tevens Conica van Ternate, op Makassar is een Indonesisch Assistent-Resident.

Bovendien is er een plan in voorbereiding om bekwame, doch niet voldoende opgeleide Indonesiërs een verdere studie te geven.

Hervormingen.

Betrof dit de practische vraagstukken van organisatie en administratie, van meer belang en groter draagwijdte zijn de voorgenomen hervormingen op staatsrechtelijk gebied.

Zoals de lezer weet, was het Nederlands-Indische territoir verdeeld in rechtstreeks bestuurd gebied en in de zelfbesturende gebieden, „alwaar het recht van zelfbestuur aan de Inlandse vorsten en volken is gelaten". De laatste omvatten in de Buitengewesten een 270-tal „landschappen" met ± 60% van het totale grondgebied en met (in 1930) bijna 8 millioen inwoners.

Voor deze tweeërlei soort van gebieden neemt men nu de volgende gedragsregels aan:

A. Rechtstreeks bestuurd gebied.

Men streeft naar het scheppen van vertegenwoordigende lichamen in de vorm van „raden". De bedoeling is niet, gelijk vroeger veelal het geval was, dat zij „de eigen huishouding zullen regelen", d.w.z. uitvoering geven aan van hogerhand vastgestelde regelen,

doch dat zij de **wijze waarop** die huishouding geregeld zal worden, **zelf** zullen bepalen. In die trant krijgen zij de volle vrijheid om in eigen overleg plannen te ontwerpen en voorstellen te doen. Hier vindt dus een duidelijke verschuiving plaats van zelfbestuur naar **autonomie**. Bovendien heeft een nieuwe mogelijkheid haar intrede gedaan bij het (zeer belangrijke) van 13 Februari daterende Staatsblad 1946 No. 17. Daarbij wordt de gelegenheid gegeven om voor een rechtstreeks bestuurd gebied overheidsorganen te scheppen van **zelfde bevoegdheid** als die van een zelfbestuursgebied, „zullende in dat geval het betrokken gebied een rechtspersoon zijn van dezelfde aard als een zelfbesturend landschap".

Een voorbeeld van een raad **in rechtstreeks** bestuurd gebied is de „Minahassaraad". Zij werd op 27 Mei ingesteld en reeds op 31 Mei werden de leden benoemd, t.w. 18 Indonesiërs, twee Nederlanders en één Chinees. Ook een „Zuid-Celebesraad" kwam tot stand. In Zuid-Borneo is een „Bestuurshervormingscommissie Zuid Borneo" ijverig bezig met de bestudering van de staatkundige hervorming van dit belangrijke Conica-ressort.

B. Zelfbesturend gebied.

Bij de politiek ten opzichte van **de zelfbesturen** staan twee elementen op de voorgrond:

een streven naar democratisering en

een streven naar federatievorming.

De tendenz tot democratisering is een gevolg van de veelal onder de bevolking zelf levende drang om van bepaalde, verouderde, autocratische vormen af te komen. Het is de bedoeling om deze volksinvloed tot uitdrukking te laten komen in de **medewetgevende** functie van de vertegenwoordigende lichamen als landschapsraden e.d.

Vroeger hadden deze lichamen slechts een adviserende taak. De oude constructie van „lange contracten", c.q. „korte verklaringen", waarin de verhouding tot de Nederlands-Indische Regering is geregeld, blijven echter gehandhaafd.

Van groot belang is het streven naar federatievorming.

De zelfbesturen binnen één gebied of eiland hebben immers meestal grote gemeenschappelijke belangen, bijv. op het gebied van wegennet, boswezen en financiën. Een voorbeeld hiervan vormt Bali, **waar voor de oorlog de zg.** „Paroemang Agoeng" bestond, een Federatieve Raad met den Resident van Bali en Lombok als Voorzitter. In deze raad hadden zitting de Zelfbestuurders en twee vertegenwoordigers van elk landschap.

De toekomstige politiek.

Het ligt in de bedoeling om deze staatsrechtelijke constructie te handhaven, doch het „overkappende" karakter nog sterker op de voorgrond te doen komen en een mede-wetgevende functie aan de raad toe te kennen.

Federaties van zelfbesturende landschappen, iedere federatie voorzien van een „overkappende raad van bijstand", dat is de figuur die de toekomst te zien zal geven. Dergelijke „Federatieve Raden" zijn in voorbereiding, zowel in West-Borneo als op Timor en in de Noord-Molukken.

Het zou ons hier te ver voeren om andere vernieuwingen en hervormingen van het Staatsrecht der zelfbesturende gebieden te vermelden. Er zijn tal van nieuwe elementen, bijv. op het gebied van het instellen ener Stadsgemeente, op het terrein van het doorbreken van de vroeger zo scherpe scheiding tussen de zg. „landschapsonderhorigen" en de „landsonderhorigen" etc.

Ruime mogelijkheden.

Er is hier in de afgelopen maanden in de ware zin des woords „scheppend staatsrecht" gevormd! De grote doelstelling, die men hierbij voortdurend voor ogen heeft gehad was het zo **groot en ruim mogelijk houden van de verschillende mogelijkheden en het streven naar een zeer soepele regeling.** Hoewel alles erop gericht is om de barrières zoveel mogelijk te doorbreken en tot zo ruim mogelijke groeperingen te komen, heeft men in principe alle mogelijkheden opengelaten.

Het zijn de Indonesische volksafgevaardigden, die een uitspraak zullen moeten doen en richting en keuze van de te volgen koers kunnen bepalen. Zij zullen kunnen bepalen of er binnen een zeker gebied één of meer Raden zullen zijn, al of niet voorzien van het budgetrecht met een groot of klein aantal leden, etc.

Er kan ten aanzien van de toekomstige staatsvorm dan ook van geen enkele constructie gezegd worden, dat zij á priori niet acceptabel is. Een definitieve status en een scherpe omlijning van rechten heeft dan ook nog nergens plaats gevonden. Dit is het „begin van het begin".

De ervaring heeft echter reeds geleerd, dat er overal in de Buitengewesten een sterke interesse bestaat voor staatkundige **problemen en constructies.** Het **grote** werk van staatkundige hervorming kan beginnen en, hoopvol teken, is reeds begonnen.

N.

---

ingezonden

buiten verantwoordelijkheid der Redactie

ONS IJKWEZEN.

Bestaat er op Aruba een ijkwezen en zo ja, is er in de laatste 10 jaren nog geijkt? Het antwoord op deze vraag luidt: Er bestaat inderdaad een IJkwezen op Aruba doch de laatste 5 jaren is er niet meer geijkt. Naar wij hebben vernomen vertoeft de ambtenaar, die hiermede is belast reeds jarenlang niet meer op ons eiland. Hier is een leemte waarin moet worden voorzien, immers worden er ongewenste toestanden in de hand gewerkt. De koper is aan de willekeur van den verkoper overgelaten. Door het veelvuldig gebruik van weegschaal en gewichten ontstaat er slijtage en deze slijtage komt in het nadeel van den koper. Een andere vraag, die ook actueel mag worden genoemd is: „Op hoeveel gram heeft de koper recht, die 1 pond suiker, rijst etc. koopt?"

Indien hij recht heeft op 500 gram wordt hij veelal benadeeld aangezien de verkoper handig gebruik maakt van de onkunde van de koper, door hem 450 gram (Eng. gewicht 453 gram) te geven. Deze onkunde is te verklaren.

Een groot deel van Aruba's bevolking bestaat uit lieden van de verschillende omliggende Engelse plaatsen, die het als iets gewoons beschouwen 450 gram voor het pond te ontvangen.

Dit echter geeft de verkoper niet het recht hem 450 gram te geven, aangezien hier geen Engels doch Nederlands gebied is. Bij het kopen van 1 pond suiker à 30 cent, ontvangt men 450 gr. dus 50 gr. minder dan waarop men recht heeft of wel men betaalt 3 centen meer dan de vastgestelde prijs. Wanneer men in aanmerking neemt dat de huisvrouw elke dag voor veelvouden van 3 en 4 centen wordt benadeeld dan leert ons een eenvoudige berekening dat ze voor veelvouden van ƒ 25.00 per jaar wordt benadeeld.

De koper wordt hier met open ogen bedrogen. Waar de handel hier voor een groot deel in handen van vreemdelingen is, is het gevaar niet denkbeeldig dat deze mensen met ons nationaal vermogen zullen wegstromen, wat het zelfde is als een staats faillissement. Wij hopen dat de betrokken instanties hier een grondig onderzoek zullen weten in te stellen en dat die maatregelen zullen worden getroffen, die nodig zijn om den koper tegen deze onwaardige practijken te beschermen.

Er wordt algemeen geklaagd dat alles duurder wordt. Hoe kunnen wij elk jaar tenminste ƒ 1000.— minder uitgeven, dus ƒ 100.— sparen? Dit kan gebeuren door te zien dat wij het juiste gewicht ontvangen.

Indien wij kunnen bewijzen dat wij minder gewicht ontvangen dan waarop wij recht hebben is het bewijs ook geleverd dat wij meer betalen dan de vastgestelde prijs en is de Incu de aangewezen instantie om hier handelenl op te treden. Helpen deze inflatie-kiemen te bestrijden is ons aller plicht.

Eugène F. Lo,

Essoville 68, Aruba.

Naschrift des IJkers:

In het ijken op Aruba zal worden voorzien.

Levensmiddelen in originele verpakking mogen ook naar buitenlandse maat of gewicht worden verkocht. Uitgewogen moeten voor deze per pond 500 gram worden geleverd.

J. D. Meiners.

CURAÇAO

WIE IS DE GELUKKIGE?

1e prijs 2284
2e prijs 11908
3e prijs 12352
4e prijs 966

VANAVOND VERGADERING.

Vanmorgen werd vergaderd ten kantore van den Heer Constan Casiano in verband met de havenstaking. Ook de leiders van de Democratische Unie waren hierbij aanwezig. In principe werd besloten hedenavond vergaderingen bijeen te roepen ter bespreking van de situatie met de havenarbeiders.

* * *

In de haven ligt momenteel de „Trojanus" met 1307 zakken funchimeel aan boord, die de stakers weigeren te lossen.

GELUKWENS.

Bij geelgenheid van Harer Majesteits verjaardag heeft Zijne Excellentie de Gouverneur gelukwensen gezonden aan Hare Majesteit en Hunne Koninklijke Hoogheden Prinses Juliana en Prins Bernhard, waarvoor telegrafisch oprechte dank werd betuigd.

SCHEEPSBERICHTEN.

11 September 1946.

Stella Polaris naar Kingston: City of Glasgow van New York: Seaboard Ranger naar Londen: Evangeline Park naar Paramaribo.

12 September 1946.

Saba van Maracaibo: Naturalist van Puerto Cabello.

ADORATIE FEEST.

Hedenavond zal Pater Isidorus Heurkens O.P. uit Puerto Rico een Spaanse preek houden in de Pro-Cathedrale Kerk van de Heilige Anna ter gelegenheid van het Adoratiefeest van de Eucharistische Vereniging.

OP DOORREIS.

Woensdagmiddag om kwart voor twee passeerden, op doortocht naar Noord-Amerika de Venezolaanse Minister van Buitenlandse Zaken Dra Carlos Morales vergezeld door zijn echtgenote en dochter.

Op het vliegveld Hato werd de Minister begroet namens den Gouverneur door Kapitein Emile C. J. M. van de Laarschot. De consul-generaal en de consul van Venezuela waren eveneens ter begroeting aanwezig; verder verschillende leden van het consulaire corps en een afvaardiging van de Sociedad Bolivaria (RPD).

HAVENCENTRALE IN WERKING.

De Gouverneur heeft goedgekeurd het ontwerp Uitvoeringsbesluit Havencentrale. Dit besluit en de Landsverordening zullen spoedigst in werking treden (RPD).

TEN GOUVERNEMENTSHUIZE.

Woensdagmorgen werden de dames Vera Bloom en Mary Wilkerson, die beide aan boord van de „Stella Polaris" een bezoek aan Curaçao brachten, ten gouvernementshuize ontvangen (RPD).

HYPOTHEKEN.

Indische Pensioenfondsen schrijft ons:

In Publicatieblad No. 131 van 1946 is afgekondigd de beschikking van den Gouverneur tot vaststelling van de algemene voorwaarden waaronder beschikbare gelden van het Algemeen Curaçaos Pensioenfonds op Curaçao en Aruba kunnen worden belegd in eerste hypotheken. Dit betekent een uitbreiding van het beleggingsgebied met het eiland Aruba, daar op Curaçao reeds sedert enige tijd gelden onder verband van eerste hypotheek werden verstrekt. In verband met de abnormaal hoge rentevoet, welke op Aruba vaak bij hypothecaire leningen wordt bedongen, is het te hopen, dat aldaar in de toekomst hypothecaire leningen zullen kunnen worden afgesloten tegen een meer billijke rentevergoeding, hetgeen zonder twijfel in het belang van de inwoners van Aruba is te achten.

SPORT

ATHLETIEKPLOEG OP TERUGREIS.

Naar wij vernemen is de Curaçaose athletiekploeg, welke deelgenomen heeft aan verschillende wedstrijden in Nederland, op 2 September jl. met het ss. „Aldebaran" uit Antwerpen vertrokken. Omstreeks 18 September wordt de ploeg terugverwacht.

ZATERDAG TEGEN FEYENOORD.

Hoewel nog niet officieel bevestigd, blijkt uit particuliere brieven uit Nederland, dat de Curaçaose voetbalclub Zaterdag aanstaande te Rotterdam een revanche-wedstrijd zal spelen tegen Feyenoord.

GOEDE ZWEMMERS GEZOCHT.

Hoewel reeds een Curaçaose zwemploeg voor uitzending naar Barranquilla in opleiding is, zou de Olympiade Commissie gaarne willen weten of er nog personen zijn in dit gebiedsdeel, die van oordeel zijn, dat zij goede praestaties kunnen leveren. Deelnemers moeten evenwel in het gebiedsdeel geboren zijn of Nederlands onderdaan zijn en op zijn minst drie jaar hier woonachtig. Op het ogenblik heeft men het plan om slechts aan de nummers 200 meter schoolslag en 1500 meter vrije slag deel te nemen.

Men zij echter gewaarschuwd, dat, zo men al goed mocht kunnen zwemmen in zeewater, dit nog niet wil zeggen, dat men ook een goed figuur zal slaan in zoet water.

WILLY WINT.

De Nederlandse lichtzwaargewicht kampioen bokser Willy Quentenmeyer heeft gisteravond den Fransen lichtzwaargewicht titelhouder Said Kadover op punten verslagen in een wedstrijd van tien ronden. Hiermede won de Nederlander het recht om een ontmoeting te hebben met den Europesen lichtzwaargewicht kampioen Freddy Mills van Groot Britannië (Amsterdam, AP) 11.9).

UIT ONS CARAÏBIË

TECHNISCHE COMMISSIE OP KOMST.

De radio-omroep van Trinidad deelde Dinsdag mede dat de Engelse Technische Missie, die de materiële benodigdheden van de Caraïbische landen die olie produceren onderzoekt, op 19 September naar Venezuela zal vertrekken en vandaar door zal gaan naar Curaçao (Washington, Aneta, 11.9).

SCHEPEN VOOR GROOT COLOMBIA.

Een gezamelijke Inkoop Commissie van de landen Colombia, Venezuela en Ecuador is Maandag te New York aangekomen om onderhandelingen te voeren over het aankopen van Noordamerikaanse koopvaardijschepen voor een gecombineerde Koopvaardijvloot van deze drie landen, de „Vloot van Groot Colombia".

Deze commissie, die kort geleden tot stand gekomen is, zal later een bezoek brengen aan Canada, Engeland, Schotland, Zweden en Italië. De leden van de commissie verklaarden dat zij reeds onderhandelingen begonnen waren met de Amerikaanse Scheepvaart Commissie en met scheepsbouwers (New York, Aneta, 11.9).

TARWE IN VENEZUELA.

Uit de Verenigde Staten wordt tegen het einde van deze maand 100 duizend zaken tarwemeel in Venezuela verwacht, meldt El Universal.

SCHILDERIJTENTOONSTELLING.

Het blad El Nacional meldt, dat een porcelein tentoonstelling van oudheidkundige ceramiek in het Museum Bellas Artes zal worden gehouden. Deze tentoonstelling is door den schilder López Mendey, L. A. georganiseerd.

GEEN POLITIEKE BESPREKINGEN.

Welingelichte kringen ontkenden Dinsdag dat de commissie die de Nederlands Indische Regering naar het binnenland van Java gezonden heeft, politieke besprekingen met de Republikeinen zal houden over de toekomstige onderhandelingen. Zij wezen erop dat deze missies een niet-officieel karakter draagt (Batavia, Aneta, 11.9).

VAN MOOK EN DE P.N.I.

Dr. H. J. van Mook heeft Dinsdag alle bewoners van Zuid-Celebes verboden lid te zijn van de Partai Nasional Indonesia. Het verbod luidde: „Sinds de Malinoconferentie heeft de P.N.I. getracht de vreedzame bevolking van Zuid-Celebes te intimideren door terreur onder zijn invloed te brengen en heeft de bevolking gedwongen lid te worden van deze partij.

Deze partij heeft zelfs zijn activiteiten verspreid naar werkzaamheden die feitelijk onder de rechtsbevoegdheid van regeringsautoriteiten behoren". Deze partij collecteerde belastingen en verzekerde de mensen die dit betaalde dat zij hierdoor vrijstelling zouden krijgen van belastingen die door de Nederlandse Indische Regering opgelegd waren.

Dr. W. Hoven, de residentgeneraal voor Borneo en de Grote Oost, verklaarde Dinsdag bij zijn terugkeer naar Batavia, van Zuid-Celebes, dat de P.N.I. bevel had gegeven dat alle personen die hun lidmaatschapskaarten niet konden tonen gedood moesten worden en van al hun bezittingen ontroofd. Hij zeide dat de rijksban op de P.N.I. pas genomen was nadat de „vrees van de bevloking volikomen duidelijk was" (Batavia, AP) 11.9).

JAPANNERS IN INDIË.

13.500 Japanners in Nederlands-Indië zullen worden vastgehouden voor arbeidsdoeleinden. De verdeling van hen zal als volgt zijn: Batavia 7.650, Soerabaja 2000, Bandoeng 200, Bali en Lombok 250, Hollandia 1000, Morotai 300 en Makassar 300.

De Heer en Mevrouw
Jan P. M. van Heeswijk-Zeppenfeldt
geven met groote blijdschap kennis van de geboorte van hun zoon
JOHN ARTHUR
Curaçao, Sanatorium, 11 September 1946.

Curacao zal deelnemen aan Olympische spelen

83 Deelnemers in December naar Barranquilla

Gisteravond heeft de Curaçaose Olympiade Commissie op een bijeenkomst in de Curaçaose Sportclub het aantal deelnemers, die Curaçao in December aanstaande zullen vertegenwoordigen op de Olympische Spelen te Barranquilla, voorlopig vastgesteld. Tevens stelde men voorlopig het aantal deelnemers vast en de takken van sport, waarin deze zich zullen meten met de sportlieden der andere Caraïbische landen.

Zoals wij reeds eerder meldden kunnen zestien Caraïbische landen aan de spelen deelnemen, te weten: Colombia, Costa Rica, Cuba, Curaçao, El Salvador, Guatemala, Haïti, Honduras, Jamaica, Mexico, Nicaragua, Panamá, Puerto Rico, de Dominicaanse Republiek, Trinidad en Venezuela.

Enige tijd bestond er twijfel over of de spelen wel zouden doorgaan, aangezien de organisatie-commissie op verschillende moeilijkheden was gestuit. Thans is echter besloten, dat de spelen wel degelijk gehouden zullen worden en van 8 tot 23 December zullen duren.

De deelneming van Curaçao staat eveneens vast. De Staten voteerden reeds 25.000 gulden om de kosten te helpen dekken, doch men schat dat alles zal komen te staan op ongeveer 40.000 gulden, zodat de bevolking het resterende zal moeten bijdragen. Iedereen kan ongevraagd zijn bijdrage storten op de bankrekening van de C.B.L.O., doch vanzelfsprekend is een speciale commissie samengesteld, welke de inzameling moet bevorderen. Zo is men van plan verschillende sportwedstrijden te organiseren tussen Curaçao en Aruba, omdat uiteindelijk de sportlieden voornamelijk van deze twee eilanden gekozen zullen worden. Want hoewel Curaçao te Barranquilla vertegenwoordigd zal zijn, is te verwachten, dat vele Arubanen deel zullen uitmaken van de ploegen. Zo zal de gehele basketball-ploeg uit Arubanen bestaan, omdat men nu eenmaal beter basketball speelt op Aruba dan op Curaçao.

De Heer David L. Capriles, die de vergadering van de Olympiade de Commissie op zijn bekende voortreffelijke manier leidde, deelde mede, dat men eigenlijk nog twee weken de tijd heeft om de opgave der ploegen te doen, omdat men in Barranquilla vóór 8 October wil weten, waaraan Curaçao zal meedoen.

Men werd het er voorlopig evenwel over eens, dat wij in de volgende takken van sport zullen wedijveren: athletiek, schermen, schieten, zwemmen, waterpolo, basketball, voetbal, tennis en boksen.

Voorts werd — eveneens voorlopig — de omvang der ploegen vastgesteld. Elk der ploegen zal onder leiding moeten staan van een commissaris.

Men krijgt dan een athletiekploeg van 11 man, een schermploeg (Majoor Boutmy, Dr. Engels enz.) van 5 man, een schietploeg (voornamelijk Curaçaose en Arubaanse krijgers) van 5 man, een zwem- en waterpoloploeg van 10 man, een basketballploeg van 12 man (inclusief oefenaar), een voetbalploeg . van 20 man, een tennisploeg bestaande uit 3 dames en 3 heren en een boksploeg van 6 man. Ook zullen eèn dokter, twee masseurs en een helper (de onmisbare Johnny van het Rif-stadion) meegaan.

De gehele Curaçaose afvaardiging zal staan onder leiding van den heer Norman M. Chumaceiro, met de titel van „Chef de Mission". De tweede afgevaardigde, tevens technisch leider, zal zijn de heer David L. Capriles en secretaris de heer Harry A. Dennert. Al met al zal de Curaçaose afvaardiging uit ongeveer 83 personen bestaan. Als gevolmachtigde van Curaçao te Barranquilla tijdens de voorbereidingen is de heer Brugman, een aldaar woonachtige Nederlander, benoemd. De Curaçaose belangen worden echter ook verzorgd door den Nederlandsen Consul te Barranquilla, den heer Hart.

Zoveel mogelijk zal worden getracht den Curaçaosen sportlieden een gelijk costuum te geven, dat getooid zal zijn met een speciaal ontworpen embleem: een schild in de kleuren oranje, rood, wit, blauw, met in het oranje-gedeelte het teken van de Olympische Spelen en dwars door het rood-wit-blauw het woord Curaçao (de officiële naam van het gebiedsdeel). De Olympiade Commissie heeft al zoveel mogelijk materiaal hier gekocht en is nog doende om een en ander uit het buitenland te krijgen.

Uit de gegevens blijkt, dat de weersomstandigheden te Barranquilla weinig verschillen met die van Curaçao, althans wat de temperatuur en de windrichting betreft.

Buiten de Olympische Spelen is te Barranquilla nog een extra-programma in elkaar gezet met o.a. een tentoonstelling van schone kunsten en een congres van sportredacteuren.

Omtrent de nieuwsverzorging zij vermeld, dat de heer Harry A. Dennert zal optreden als radio-verslaggever. De „Passaat" (CPIM) zal ook een persfotograaf zenden, doch hoe de overige pers van Curaçao vertegenwoordigd zal zijn is nog niet vastgesteld.

Curacao's Gereformeerden huldigen hun predikant

Ds. Kroeze 12½ jaar op Curacao

Tijdens een gemeente-avond in het gebouw der Gereformeerde kerk op Mundo Nobo hebben Curaçao's Gereformeerden gisteravond hun predikant Ds. Hendrik W. Kroeze gehuldigd om het feit, dat Ds. Kroeze jongstleden Zaterdag 7 September 12½ jaar op Curaçao werkzaam was. Het is de bouwer van Curaçao's gereformeerde kerk en werd temidden der gemeenteleden als zodanig door enkele sprekers gehuldigd. Namens de gemeenteleden werd den jubilerenden predikant en aandenken aangeboden.

Mevrouw Ruurdtje Kroeze-Eringa kreeg een fraaie garve bloemen.

Ds. Kroeze's gemeente, die omstreeks vijf honderd lidmaten telt, omvat Curaçao, Aruba, Suriname, Venezuela, Colombia en Ecuador, d.w.z. verspreid wonende leden dezer kerk staan op Curaçao ingeschreven. Ook hebben verschillende lidmaten hier hun kerkelijke domicilie, maar niet hun burgerlijk domicilie, zoals bijvoorbeeld zeelieden. Vervolgens omvat deze merkwaardigste Gereformeerde kerk ten wereld, ook „inwonende leden", dit zijn lidmaten van andere belijdeniskerken, die zich evenwel op Curaçao beter thuis gevoelen in de Gereformeerde kerk welke hier de enige Protestantse belijdeniskerk is: de Gereformeerde kerk biedt zulken mensen gastvrijheid, zij hebben recht op Doop en Avondmaal, genieten actief stemrecht, doch blijven lidmaat van hun oorspronkelijke kerk. Naar schatting zijn het er een 19.

De eigenlijke geschiedenis van de Curaçaose gereformeerde kerk dateert al van Maart 1930, toen de „Vereniging tot bevordering van Gereformeerd kerkelijk leven op Curaçao" werd opgericht. Langzaam breidde het aantal gereformeerden zich uit, zodat de kerk zelve er in 1934 kwam.

Op 25 Maart arriveerde Ds. Hendrik W. Kroeze die ongeveer een maand tevoren met een Friezin te Sneek gehuwd was. De uitersten van het land vonden elkaar en als predikant trok Ds. Kroeze naar een der uitposten van ons wereldrijk. Ds. Kroeze werd in Koudekerke op Walcheren (ten Noorden van Vlissingen en met 3800 bewoners een der grootste dorpen van heel Zeeland!) geboren; ongeveer een kwart van Koudekerke's stoere bevolking is Gereformeerd. Voor den stoeren Zeeuw uit Koudekerke was op Curaçao werk te doen.

Een kerkgebouw hadden de Gereformeerden hier niet. Eerst kerkte men in het Kransgebouw, waar momenteel de Burgerlijke Stand is ondergebracht. Na een jaar verhuisde men naar het Quarantainegebouw en toen er kort daarop een epidemie dreigde en dit gebouw voor zijn eigenlijke bestemming nodig was, kwam de Gereformeerde kerk samen in het Gebouw van het Leger des Heils, dat hiertoe welwillend was afgestaan!

Het bleek wel, dat een eigen kerk nodig was. Een van de lidmaten, de heer C.P.J. Brouwer, bouwkundig employee van de Curaçaose Petroleum Industrie Maatschappij, ontwierp toen de thans op Mundo Nobo bestaande fraaie kerk voor 120 personen. Met belangrijke en op Curaçao nog steeds gewaardeerde financiële steun van de gereformeerde kerk van 's-Gravenhage-West kon de kerk in enkele maanden worden gebouwd. Zij kostte ongeveer 20.000 gld. een vooroorlogse prijs, daar men voor het drievoudige zeker nog geen kerk zou kunnen bouwen in onze tijd.

In 1940 kreeg de Gereformeerde kerk in luiklok, geschenk van gemeenteleden in Curaçao, Aruba, Venezuela en Colombia ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van de Vereniging.

Ds. Kroeze's kerk en werk in oorlogstijd.

Kerkelijk leven, evangelisatie, Zondagschool, lectuurverspreiding en boekerij bloeiden op in de moeilijke oorlogstijd. Een zangvereniging en een afdeling van de Christelijke Marinevereniging kwamen er, maar verdwenen toch ook weer. Plannen, al sedert 1939 gekoesterd door de Vereniging voor Christelijk Onderwijs en Opvoeding, om tot oprichting van de eigen school over te gaan — het gouvernement had al hulp toegezegd — konden tot nu toe niet doorgaan.

Intussen kwam de kleine Gereformeerde kerk uit Londen — slechts 50 leden — met het verzoek om geestelijke hulp, omdat deze kleine kerk niets meer uit Nederland en later Oost-Indië kon betrokken.

Ds. Kroeze zond hierop 300 exemplaren van zijn maandblad „Gids". Het karakter van dit in 1935 gestichte West-indische gereformeerde periodiek veranderde daardoor. Het begon voor een groot deel oorspronkelijke en van elders ontleende artikelen over te nemen. Het blad ging naar Australië en Nieuw Zeeland, naar Brits-Indië en Ceylon, naar Noord- en Zuid-Amerika, Brits Columbzia en Zuid-Afrika. Met de Zuidafrikaanse boeren in Patagonië kwam nauwer contact, hetgeen steeds beter werd, toen in Juli 1943 „Leiding en Troost" begon te verschijnen. Deze prekenreeks ter vervanging van de Indische „Uit de levensbron", werd geheel op luchtpostpapier gedrukt. Het werd een internationaal gereformeerd gezelschap dat hierin schreef: daar was Dr. Sonneveldt uit Buenos Aires, Dr. Bruggraaff uit New York en Ds. Fiske uit San Francisco, tot het verre Sydney toe had een medewerker in Ds. Visser.

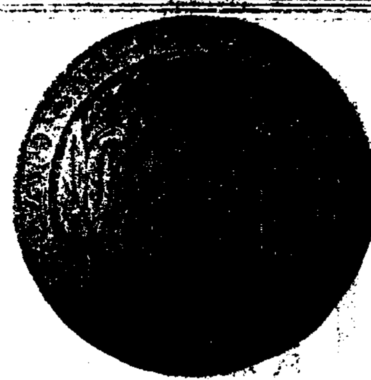
Curaçao's Gereformeerde kerk reikte tot de boeren in Patagonië. Dat is een groep boeren, wier voorvaderen eerst uit ons land naar Zuid-Afrika en vandaar naar Patagonië — geheel in het Zuiden van Zuid-Amerika — emigreerden. Zij zijn voornamelijk schaapherders, leven wijd en zijd uiteen. Als Ds. Sonneveldt ze tweemaal per jaar gaat bezoeken wordt door de radio bekend gemaakt, wanneer en waar de predikant zal komen en dan vergaren de lieden zich in hun typische dracht op die plek. Curaçao's ‚Leiding en Troost" heeft hen geholpen. Een zo'n Zuidamerikaanse predikant, Ds. Mullen uit Carambeby in Brazilië waar een belangrijke gereformeerde nederzetting is, heeft in Mei 1942 Curaçao bezocht. Hij was op vliegtocht uit Noord-Amerika. Ds. Kroeze zelf vloog tijdens zijn 12½-jarig pastoraat tweemaal naar Suriname.

In 1942 werd onder Ds. Kroeze's leiding ook een afdeling van het Nederlands Bijbelgenootschap opgericht. Een Jeugdstudieclub kwam er, Ds. Kroeze hield zijn pastorie-avonden, sprak voor de radio, hield, tezamen met Ds. C. Th. Steenstra een interkerkelijk biduur op 10 Mei 1941 ter herdenking van de inval, en andere bidstonden bij nationale gebeurtenissen. En dan kwamen daar nog bij de zeelui die over de gehele wereld zwerven en wier zorg Ds. Kroeze zich aantrok: mensen van de marine en koopvaardij vonden in Ds. Kroeze, die het water en zijn geweld van Walcherens kusten kent, een vriend en in zijn pastorie een „home". Nog kwamen er geen ongeveer zeventig politiemensen en nieuwe olie-employees, of Ds. Kroeze organiseerde zijn bekende Dinsdagmorgens.

De Gereformeerde kerk is en bleef een typisch Nederlandse gemeenschap. Tot voor kort was zij zelfs een verre „wijk" van de Gereformeerde kerk van 's-Gravenhage-West en juist dezer dagen wordt over de instituering der Curaçaose kerk gesproken. Gebeurt dit dan wordt zij een onafhankelijke, plaatselijke kerk, waartoe feitelijk op de Generale Synode van Sneek in 1940 al besloten werd, maar welk plan door de oorlog niet kon worden uitgevoerd.

Gelijk bekend heeft het betreurenswaardige schisma dat de Gereformeerde kerken in Nederland in twee kampen verdeeld heeft, Curaçao's Gereformeerde kerk niet beroerd.

Ds. Kroeze zoekt het als Zeeuw in de eilanden. Hij werd geboren op Walcheren (half zo groot als Curaçao) en vond zijn levenswerk op Curaçao in de West. Op nog jeugdige leeftijd kan de Zeeuwse predikant zeggen dat de grootste moeilijkheden om hier een Gereformeerd centrum te stichten, door worsteling te boven zijn gekomen: Luctor et Emergo!

Sport Rubriek.

„Officiële Mededelingen"

van

De Curaçaose Voetbalbond

WEDSTRIJD UITSLAGEN.

Van Zondag, 8 September 1946:

Competitie B-klasse:

S.I.T.O. — Veendam	2—4.
Asiento — P.S.V.	4—2.

WEDSTRIJD PROGRAMMA

RIF STADION.

Ten bate slachtoffers Sto. Domingo.

Zaterdag, 14 Sept. '46: 4.30 n.m. Curaçaoënaars — Surinamers A
Zondag, 15 Sept. 1946: 4.30 n.m. Nederlanders — Portugezen B
Zondag, 22 Sept. 1946: 4.30 n.m. Win. A — Win. B (Finale)

MUNDO NOBO

Competitie B-klasse:
om 4.30 uur n.m.

Zondag, 22 September 1946: P.S.V. 1 — B.O.Y.S. 1

Competitie Reserve B-klasse:

10 uur v.m.:

Zondag, 22 September 1946: Jong Curaçao 3 — Veendam 2

Junioren:

Zondag, 15 September 1946: S.I.T.O. — Transvaal (Chacuto)
Zondag, 29 September 1946: Veendam — Transvaal

ASIENTO-TERREIN.

Competitie B-klasse:

om 4.30 uur n.m.

Zondag, 22 September 1946: Asiento 1 — M.Y.O.B. 1
Zondag, 29 September 1946: Asiento 1 — S.I.T.O. 1

Elftal der Curaçaoënaars:

Senior (Vitesse)
Joeri (J.H.) Luciano (J.C.)
Eduarda (J.H.) Nicia (Vitesse) Calmes (J.H.)
Mercelina Veendam) Martis (J.H.) Lopez (Vitesse)
J. B. Nahr (C.S.C. P. Felipa (C.S.C)

Invallers: Salcedo (SUBT, J. Pinedo (PSV), Da Costa Gomez (J.C.), H. Blanken (C.S.C.), Mathilde (Vitesse), M. Pinedo (J.C.), C. Boyé (J.H.), F. Jandroep (J.C.), Sloop (J.C.).

Werkt allen mede tot het doen slagen van deze wedstrijden.

HET BESTUUR.

Bekendmaking.

Met ingang van Zaterdag 14 September 1946 zal het philatelisten-loket geopend zijn op

Woensdagmiddag van 1.30 tot 4 uur
en
Zaterdagmiddag van 1.30 tot 4 uur

inplaats van Maandagochtend en Vrijdagmiddag.

Curaçao, 9 September 1946.

3—2 De Postdirecteur.

„WERP ONS GENADIG, TOEAN!"

Op Lombok legde, zo schrijft het Algemeen Handelsblad, na de bezetting door onze troepen, een Nederlands bestuursambtenaar aan de volkshoofden uit, dat zij in het vervolg veel meer autonomie zouden krijgen en veel meer verantwoordelijkheid voor bestuur zouden moeten dragen. Na zijn uitgebreide redevoering wachtte de bestuursambtenaar de uitwerking ervan af.

Het enige wat hij hoorde, was: „Banjak soesah, toean" (Veel last meneer)? De hoofden keken hem aan, alsof zij vonden, dat zij dit eigenlijk niet hadden verdiend aan de Nederlanders, die zij toch weer loyaal hadden ontvangen.

De bestuursambtenaar, die dit effect opmerkte, begon nog weer eens uit te leggen, dat dit alles niet geschiedde, omdat de Nederlanders van het werk af wilden zijn, doch omdat de nieuwe tijd dit in het belang van Lombok voor de volkshoofden medebracht.

Na zijn welsprekende uiteenzetting was de enige reactie een stem, die uitriep: „Minta ampoen, toean" (wij verzoeken om genade, meneer).

